

BEDRE ERGONOMI I DAGTILBUD

Kort resumé: Med bedre ergonomi i vuggestuer og børnehaver kan de ansattes sygefravær mindskes og børnenes selvhjulpne styrkes.

Fremstillende forvaltning: Børne- og Ungdomsforvaltningen

1. Beskrivelse af forslag

Det foreslås at investere i en ergonomisk indsats i vuggestuer og børnehaver i samarbejde med Arbejdsmiljø København (AMK) med henblik på at mindske sygefravær relateret til smerter i muskler og led.

Der er evidens for at kunne påvirke det lange holdbare arbejdsliv (fastholdelse med mindst muligt fravær undervejs i arbejdslivet) gennem fokus på reduktion af fysiske belastninger i arbejdsmiljøet og at øge de fysiske kompetencer hos medarbejderne, så de i højere grad er i stand til at matche de fysiske krav, arbejdet stiller.

Indsatsen, der her foreslås, er inspireret af ny forskning foretaget af Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA), hvor man har gennemført et projekt i 16 vuggestuer i Københavns Kommune. Formålet med projektet kaldet "Kroppen i Kerneopgaven" var at udvikle, implementere og evaluere en 20-ugers ergonomisk intervention, der skulle reducere fysisk anstrengelse og sygefravær blandt vuggestuemedarbejderne. De efterfølgende erfaringer i arbejdet med metoden hos AMK har vist, at medarbejdere i børnehavegrupper også har stor nytte af projektets metoder. Derfor er denne gruppe også med i målgruppen for dette investeringsforslag.

Erfaringerne fra projektet er samlet og evalueret i en forskningsartikel udarbejdet af NFA¹. Projektet blev gennemført som et såkaldt RCT-studie, hvor medarbejderne blev delt op i en indsatsgruppe og en kontrolgruppe. Indsatsgruppen gennemgik det 20-ugers ergonomiske program hos AMK, mens kontrolgruppen ikke fik en indsats. Forskningsartiklen konkluderer, at der er en tydelige positiv effekt hos indsatsgruppen, svarende til 0,48 færre sygedage pr. måned – eller 5,76 færre sygedage pr. år.

Eksempler på interventionen var, at medarbejderne kortlagde, at fysisk anstrengende arbejdsopgaver forekom under påklædning af børnene, og når børnene blev løftet op i krybber. Medarbejderne hjalp børnene til at blive mere selvhjulpne, så de selv tog tøj på og selv klatrede op i krybben. På den måde lykkedes det at reducere de anstrengende arbejdsopgaver samtidig med, at børnene blev mere selvhjulpne – indsatsen blev således også en vigtig del af det daglige pædagogiske arbejde i institutionerne.

Gennem de seneste 5 år har forvaltningen i samarbejde med NFA og AMK gennemført flere interessante forskningsprojekter på udvalgte vuggestuer og børnehaver, med fokus på sundhedsmiljø. Med de stadigt stigende udfordringer i forhold til fravær, fastholdelse og rekruttering på området, bør der tænkes i en større udbredelse og implementering af den forskningsbaserede viden.

Indsatsen vil – for den enkelte institution – bestå i forløb af 6-8 måneders varighed, der bygges op omkring systematisk arbejdsmiljøarbejde med høj integration af medarbejdernes faglighed, så fokus på kerneopgaven har højeste prioritet.

En arbejdsmiljøkonsulent vil i samarbejde med i den enkelte institution planlægge forløbet, hvorved den lokale forankring af indsatsen sikres. Det efterfølgende forløb vil bestå af oplæg om forebyggelse af fysisk belastende arbejdsituationer til alt pædagogisk personale, sparring med arbejdsmiljøkonsulenten i børnetiden, løbende opfølgning med trio'en om indsatsens fremdrift og til sidst et evaluerende møde med personalet. For at kunne måle effekten af indsatsen indledes og afsluttes med et spørgeskema.

¹ <https://nfa.dk/da/nyt/nyheder/2022/vuggestueekonomi>

Afsættet i forløbene baseres således i høj grad på erfaringerne fra "Kroppen i Kerneopgaven", men opdateret med den viden og de erfaringer, AMK efterfølgende har fået.

Her angives om forslaget udspringer af et innovationsforslag:

Ja

Nej

2. Økonomi

Implementeringsperioden er afgrænset til den periode, det vil tage for AMK at gennemføre forløb på alle BUF's institutioner. AMK kan gennemføre ca. 75 indsatser pr. år – og da BUF i alt har ca. 350 institutioner, betyder det, at implementeringsperioden er på ca. 4 år.

Implementeringsomkostninger forbundet med projektledelse og undervisning

Baseret på erfaringer fra tidligere gennemførte forløb i forbindelse med forskningsprojektet skal arbejdsmiljøkonsulenterne fra AMK bruge ressourcer svarende til en lønudgift på 17.630 kr. pr. institution. AMK estimerer, at de kan gennemføre i alt ca. 75 indsatser pr. år. Derfor er den samlede årlige udgift til at gennemføre indsatser $75 \times 17.630 = 1.323.000$ kr.

AMK vil i forbindelse med hvert forløb på en institution udsende spørgeskema før og efter interventionen, afholde min. 2- 3 møder med institutionens Trio (lederen, tillidsrepræsentanten og arbejdsmiljørepræsentanten), deltage på 2 personalemøder, deltage på stuemøder og give sparring og inspiration til medarbejderne undervejs.

I 2023 og 2027 hhv. opstartes og afrundes implementeringsindsatsen – derfor dækker beløbene på implementeringsaktiviteter kun et halvt års aktiviteter.

Derudover skal der årligt bruges 441.000 kr. på projektledelse. Indsatsen indebærer tid til generel projektledelse, udvikling af indsats, udvikling og produktion af materialer, rekruttering, gennemførelse af spørgeskemaundersøgelse hos de deltagende institutioner, koordinering mv.

Herudover afsættes der 150.000 kr. årligt til BUF, der skal stå for projektledelse og koordinering af indsatsen med klynge- og netværksledere samt AMK.

Der afsættes desuden 150.000 kr. i projektets første to år til udvikling af online undervisningsmateriale, som bruges dels af de institutioner, der ikke har modtaget den fulde indsats endnu, dels af de institutioner, der har modtaget indsatsen og ønsker at fastholde fokus på de positive ændringer, der er sket i den ergonomiske tilrettelæggelse af arbejdet. Projektledelsen på denne opgave vil som udgangspunkt ligge i BUF.

Institutionernes implementeringsomkostninger

Baseret på de indsatser, der allerede er gennemført i forbindelse med forskningsprojektet, er det vurderet, at indsatsen for den enkelte institution vil medføre, at der skal afsættes 15 timer samlet for de tre medlemmer i Trioen. Derudover skal der afsættes 7 timer pr. medarbejder (pædagoger/pædagogmedhjælper).

En gennemsnitlig institution har 6 stuer med ca. 3,5 medarbejder pr. stue – dvs. 6 stuer $\times$ 3,5 medarbejder $\times$ 7 timer = 147 timer. Samlet pr. institution skal der således bruges 147 t. + 15 t. = 162 timer – og da AMK forventer at kunne gennemføre forløb på 75 institutioner i de fire år, hvor indsatsen implementeres, giver det $162 \text{ t.} \times 75 = 12.150$ t.

En gennemsnitlig pædagogisk medarbejder har en timeløn på 267 kr. (2024-PL) – derfor skal der i alt investeres $267 \text{ kr.} \times 12.150 \text{ t.} = 3.244.050$ kr.

Varig fastholdelse af indsats

For at fastholde indsatsen sættes der efter implementeringsperioden varige midler af til, at AMK kan gennemføre indsatser på ca. 20 institutioner hvert år. I beregningen af de varige indsatser er brugt de

samme timepriser mv. som i den midlertidige indsats, men der er alene sat af til 20 årlige forløb, og der er afsat færre midler til projektledelse. Dette sker både for, at der også efter investeringsforslaget udløber kan gennemføres forløb på nyetablerede institutioner, samt at der løbende kan tilbydes forløb til de institutioner, hvor det er mange år siden, de har gennemgået indsatsen – og der derfor enten kan være kommet mange nye medarbejdere og/eller indsatsen er blevet glemt i en travl hverdag.

Effektivisering

Forskningsprojektet viser et effektiviseringspotentiale på 5,76 færre sygedage pr. år pr. medarbejder-årsværk på de institutioner, der har modtaget indsatsen. Det er dog vigtigt at bemærke, at der i projektet kun er lavet opfølgning på medarbejdere i vuggestuegrupper – og altså ikke på børnehavegrupper som også er omfattet af dette forslag. Der lægges i dette forslag derfor til grund, at potentialet er en del mindre på medarbejdere i børnehavegrupper, da disse alt andet lige laver færre løft af børn, i mindre grad hjælper med af- og påklædning mv. Ud fra forskning på området er det dog vurderingen, at der også er et potentiale for sparede sygedage på medarbejdere i børnehavegrupper.

Herudover er det vurderingen, at effektiviseringspotentialet på en fuldskala implementering, som der er tale om med dette forslag, vil være lavere end et forskningsprojekt med kun 16 deltagende institutioner. Samtidig er der i forskningsprojektet ikke fulgt op på den længerevarende, blivende effekt af indsatsen på de deltagende institutioner – og denne må formodes at være faldende over tid pga. f.eks. udskiftning af personale mv.

Det antages derfor, at der, ud fra et forsigtighedsprincip, kan spares 2 sygedage pr. medarbejder, når projektet er fuldt indfaset.

Da AMK i alt kan gennemføre forløb på ca. 75 institutioner pr. år og BUF i alt har ca. 350 kommunale og selvejende institutioner, vil det tage ca. 4 år at gennemføre forløb på alle institutioner. Det vil imidlertid være op til institutionerne selv at beslutte, om de har behov for indsatsen – og der vil muligvis være en gruppe institutioner, der vælger indsatsen fra. Det er dog forvaltningens forventning, at kommunens institutioner vil være interesserede i at gennemføre indsatsen.

Der er i alt 2.973 pædagoger og 2.482 pædagogmedhjælpere på kommunens institutioner. Besparelsen ved en sparet sygedag er hhv. 1660 kr. for en pædagog og 1292 kr. for en pædagogmedhjælper – derfor er den samlede besparelse $2 \times (2.973 \times 1660 \text{ kr.} + 2.482 \times 1292 \text{ kr.})$ i alt 16.283.848 kr./år.

Da institutionerne modtager indsatsen løbende over 4,5 år, fordeles effektiviseringen over 4 år med start fra 2024, hvor de første institutioner har modtaget indsatsen. Den årlige effektivisering bliver derfor på 4.070.962 kr.

Effektiviseringen tages fra institutionernes udgifter til løn til medarbejdere (normeringerne). Institutionerne vil derfor opleve, at de samlet set får færre midler til normeringer. Dette skulle dog gerne opvejes af et faldende sygefravær – og dermed samlet set flere reelt leverede medarbejdertimer på institutionerne. Den årlige effektivisering pr. institution er ved fuld indfasning 46.525 kr.

Tabel 1. Forslagets samlede økonomiske konsekvenser

1.000 kr. 2024 p/l	Styrings- område	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Varige ændringer (effektiviseringer og drift)							
2 færre sygedag pr. år for alle pædagogiske medarbejdere	Service		-4.071	-8.142	-12.213	-16.284	-16.284
Varig AMK - gennemførelse indsatser	Service						353
Varig AMK - projektledelse	Service						100
Varigt frikøb til institutioners indsats	Service						865
Varig projektledelse i BUF	Service						50
Samlet varig ændring			-4.071	-8.142	-12.213	-16.284	-14.916
Implementeringsomkostninger (midler fra investeringspuljen)							
AMK - gennemførelse af indsatser	Service	662	1323	1323	1323	662	
AMK projektledelse mv.	Service	221	441	441	441	221	
Frikøb af TRIO'er og medarbejdere	Service	1.622	3.244	3.244	3.244	1.622	
Projektledelse i BUF	Service	75	150	150	150	75	
Udvikling af online undervisningsmateriale		150	150				
Samlede implementeringsomkostninger		2.730	5.308	5.158	5.158	2.580	
Samlet økonomisk påvirkning		2.730	1.237	-2.984	-7.055	-13.704	-14.916
Tilbagebetalingstid baseret på Serviceeffektivisering	4						
Tilbagebetalingstid baseret på Totaløkonomi	4						

Noter til alle tabeller: Forslaget skal udarbejdes i 2024 p/l, men udmøntes i overførselssagen i 2023 p/l.
Alle *besparelser* er angivet med negativt (-) fortegn.

3. Implementering og opfølgning

Opfølgningsmål	Hvordan måles opfølgningsmålet?	Hvem er ansvarlig for opfølgning?	Hvornår gennemføres opfølgningen?
Implementering og anvendelse af investeringsmidler			
Der følges op på om nok institutioner melder sig til indsatsen	Ved konstateret budgetudmelding til institutionerne	BUF og AMK	Ultimo 2023
Udarbejdelse af online undervisning afsluttes	Ved at materialet er udarbejdet	BUF og AMK	Ultimo 2024
At ca. 80-85 % af institutionerne gennemfører indsatsen	Ved at konstatere, hvor mange institutioner, der gennemfører indsatser	BUF og AMK	Ultimo 2027
Realisering af effektiviseringer			
Monitorering af sygefravær	Der følges op på sygefravær på de institutioner, der har modtaget indsatsen	BUF	Ved udgangen af hvert år

4. Risikovurdering

Forslaget vurderes overordnet set at have en middel risiko.

Der er en mindre risiko for, at der ikke er nok institutioner, der melder sig til at gennemføre indsatsen. Dette forsøges imødegået gennem en løbende rekrutteringsproces på møder for klynge- og netværksledere, samt gennem inddragelse af områdeledelserne i rekrutteringen.

Herudover er der en risiko for, at andre faktorer end smerter i muskler og led kan påvirke sygefraværet i negativ retning. Derfor er det en reel risiko, at indsatserne forløber som planlagt og i princippet også har den ønskede effekt – men effekten bliver ikke synlig i sygefraværet, fordi andre faktorer slører effektens gennemslagskraft i data for sygefravær.

På 0-6 års området betyder indførelsen af minimumsnormeringer, at der er en grænse for, hvor mange midler kommunen kan effektivisere på området, uden at kommunen kommer under det fastsatte niveau for normeringerne. Samtidig er økonomien for 0-6 års området fortsat en del af beregningsgrundlaget for det effektiviseringsmåltal, som BUF skal indhente hvert år.

Der er derfor en risiko for, at investering og effektivisering på dagtilbudsområdet hindres af kravet om minimumsnormeringer. Hvis den varige effektivisering betyder, at kommunen ikke lever op til kravene om minimumsnormeringer, kan det betyde, at kommunen enten må undlade at gennemføre effektivisering (og investering) særskilt på dagtilbudsområdet – subsidiært må kommunen afsætte midler i et efterfølgende budget for at leve op til kravene om minimumsnormeringer.

ADMINISTRATIVT BILAG TIL INVESTERINGSFORSLAG

5. Hvem er hørt?

	Ja/Nej	Dato for godkendelse
Center for Økonomi, Økonomiforvaltningen	Ja	23. februar 2023

Relevante samarbejdspartnere i kommunen, der er inddraget

Arbejdsmiljø København